

INSPIRATION FÖR GUDSTJÄNST OCH ANDAKT JULINSAMLINGEN 2021

OM JULINSAMLINGEN OCH MATERIALET

Miljontals flickor i världen lever under förtryck och utsätts för hot, våld och övergrepp – just för att de är flickor. Könstämpning, tvångsäktenskap och könsrelaterat våld är exempel på traditioner och sedvänjor som lever kvar i många samhällen, trots att de skadar och kränker flickor och kvinnor. Som kyrka har vi en viktig roll att motarbeta skadliga traditioner och stå upp för alla människors lika värde. Gud har skapat varje människa till sin avbild, med samma värde och samma rättigheter.

Årets julinsamling bjuder in till att vara med i kampen för varje flickas rätt till ett värdigt liv. Insamlingen pågår mellan första advent, 28 november 2021, och trettondedag jul, 6 januari 2022. Målet är att tillsammans samla in 47 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan.

I år hoppas vi att coronapandemins restriktioner släppts, så att vi åter kan samlas till gudstjänst och evenemang. Pandemins konsekvenser har gjort att kollekterna minskat, samtidigt som behoven ute i världen ökat. Nu är tid att göra skillnad!

Detta material är framtaget för att inspirera till att lyfta Julinsamlingen i samband med andakter och gudstjänster under advent och jul. Materialet består av korta förslag på predikoingångar kopplade till dagens texter, förslag på kollektvädjan samt förslag på passande psalmer och böner.

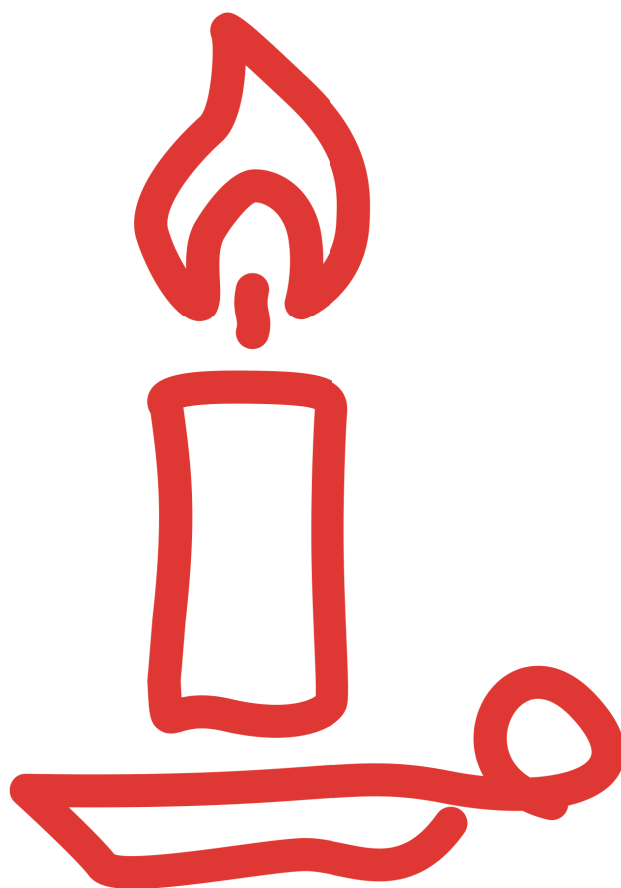
Den första delen av detta material passar oavsett dag. Resterande del av materialet utgår från texterna vid de fyra helgdagar som har rikskollekt till Act Svenska kyrkan: 28 november, 19 december, 26 december samt 6 januari.

Välkommen att använda materialet som inspiration för predikan, kollektvädjan, bön och sång.

/Act Svenska kyrkans gudstjänstgrupp 2021

LÄS MER OM JULINSAMLINGEN:
internwww.svenskakyrkan.se/act

LÄNKAR FÖR VIDARE FÖRDJUPNING:
svenskakyrkan.se/act/jamstalldhet
blogg.svenskakyrkan.se/act

INNEHÅLL OCH SIDHÄNVISNINGAR

- 4 Reflektion av Erik Lysén, chef för Act Svenska kyrkan
- 5 Inspiration för Julinsamlingen och Luciamanifestationen
Förslag på luciamanifest att läsa upp
- 6 Förslag på bibeltexter och inspiration på tema ljus
Förslag på psalmer och sånger om ljus
Förslag på bön om ljus
- 7 **Kollektvädjan församlingskollekt julinsamlingen**
- 8 **Söndag första advent**
- 9 **Kollektvädjan vid rikskollekt på första advent**
- 10 Förslag på predikoingång
- 11 Förslag på psalmer
Förslag på bön
- 12 **Fjärde söndagen i advent**
- 13 **Kollektvädjan vid rikskollekt på fjärde advent**
- 14 Förslag på predikoingång
Förslag på psalmer
Förslag på bön
- 15 **Annandag jul**
- 16 **Kollektvädjan vid rikskollekt på annandag jul**
- 17 Förslag på predikoingång
Förslag på psalmer
Förslag på bön
- 18 **Trettondedag jul**
- 19 **Kollektvädjan vid rikskollekt på trettondedag jul**
- 20 Förslag på predikoingång
Förslag på psalmer
Förslag på bön

REFLEKTION

FOTO: KAT PALASI/IKON

Det är advent och vi tänder ljusen med löftet om att vi inte är ensamma som människor, att det finns en Gud som älskar oss och vill dela våra mänskliga livsvillkor. En Gud som kommer till oss som ett människobarn, oskyddat, värnlöst i ett utkyllt stall i Betlehem. Det är ett mysterium som århundrade efter århundrade samlat människor till gudstjänst i adventstid och inspirerat till musik och psalmer som berör oss starkt. Vi lever i traditionen och för den vidare. Traditioner är viktiga för oss.

Men traditioner kan också stelna och låsas fast i beteenden, tolkningar och synsätt som inte befriar, utan hindrar och skadar människors liv genom tvång, våld och övergrepp. Många traditioner handlar om sedvänjor, strukturer och lagar som fråntar flickor och kvinnor rätten att göra egna val i livet.

Kvinnors och flickors rätt till sina liv och sina kroppar borde inte vara kontroversiellt, men är det på många håll. Men allt är inte nattsvart. Tvärtom, det sker framsteg på många håll när både kvinnor och män involveras i arbetet för att bryta skadliga traditioner, vare sig det handlar om kvinnlig könsstympning eller traditionella, patriarkala synsätt på kvinnors och flickors plats i hem och samhälle.

Det oskyddade barnet i krubban bär på löftet om en annan kärleksordning i världen, där nyfödda flickor möts med samma oförställda glädje som nyfödda pojkar. Genom Act Svenska kyrkan får vi bidra till den visionen. Ditt engagemang och stöd är viktigt!

Erik Lysén, chef för Act Svenska kyrkan

INSPIRATION FÖR JULINSAMLINGEN

28 NOVEMBER 2021 –
6 JANUARI 2022

Julinsamlingen och kampen för flickors rättigheter kan kopplas samman med ljusets symbolik. I advent och juletid tänds ljus för hopp och framtidstro. Jesus är själv världens ljus och det ljus som vi väntar på under advent.

Traditionen kring Lucia som ljusbärare firas stort under denna tid och är en fin koppling till Julinsamlingens budskap. Som en del av Julinsamlingen kan Luciafirandet bli en manifestation för flickors rättigheter. Att bidra till flickors rättigheter är att tänka ljus i mörker, att visa på hopp där förtvivlan råder.

LUCIAMANIFESTATION FÖR ALLA FLICKORS RÄTT TILL ETT VÄRDIGT LIV

I samband med luciafirandets gudstjänster och konserter passar det att genomföra Luciamanifestationen. Manifestationen handlar om att tillsammans stå upp för alla flickors rätt till ett värdigt liv. Den fungerar oavsett om Luciafirandet sker digitalt, utomhus, i mindre sammanhang eller på annat sätt.

Det enda ni behöver göra för att delta i Luciamanifestationen är att samla in pengar eller ta upp kollekt till Act Svenska kyrkan och berätta om att vi tillsammans står upp för alla människors lika värde – att vi stöttar de miljontals flickor som kämpar för sina rättigheter, precis som Lucia gjorde under sitt liv.

Lucia var en stark person som stod upp för sin tro, sitt liv och sin kropp. Än i dag kämpar flickor för sina rättigheter. Act Svenska kyrkans arbete utgår från alla människors lika värde och rättigheter. Tillsammans med våra partner och systerkyrkor runtom i världen kämpar vi för rättvisa mellan könen och att alla människor ska få tillgång till sina mänskliga rättigheter.

LEGENDEN OM LUCIA

En av bakgrunderna till den svenska traditionen kring Lucia som den firas i dag är helgonberättelsen om Sankta Lucia från Syrakusa, som föddes år 283 på den italienska ön Sicilien. Hon blev helgonförklarad i den katolska kyrkan efter att hon blivit mördad för sin tros skull, då hon vägrade att gifta sig i ett

arrangerat äktenskap, och även för att flera mirakler skedde i hennes namn.

Flera av berättelserna om Lucia berättar om att hon straffades hårt när hon inte underkastade sig och ingick det tvångsäktenskap som arrangerats. Bland annat berättas att hon som straff dömdes till ett liv på bordell, men fortsatte försvara rätten till sin kropp och sina egna val.

Berättelsen om Lucia har många bakgrunder historiskt, men kanske är det just helgonet Lucias kamp för sitt liv, sin tro, sin kropp och sin värdighet som gjort att vi nu firar henne med en stor ljushögtid.

FÖRSLAG PÅ LUCIAMANIFESTATION ATT LÄSA UPP:

Legenden om Lucia berättar om en flicka från Syrakusa på Sicilien. Hon levde på 300-talet och hon protesterade mot att bli bortgift. Hon hävdade rätten till sin egen kropp, sin tro och sina egna val. Lucia bröt mot förväntningarna att hon skulle lyda och underkasta sig.

I dag minns vi den kraft som Lucialegenden manifesterar och tänker på alla dem som fortfarande kämpar för sina rättigheter.

Alla människor är olika men har ett lika okränkbart värde. Inom varje enskild individ finns ett ljus. Vi tror på dess värme och på att låta ljuset fortsätta stråla, starkare för varje dag. Var med i kampen för varje flickas rätt till ett värdigt liv.

LUCIAMANIFESTATION

För allas rätt till ett värdigt liv!

act
Svenska kyrkan

Delat gärna egna inlägg och följ aktiviteter i sociala medier via #Luciamanifestation.

FÖRSLAG PÅ BIBELTEXTER OCH INSPIRATION PÅ TEMA LJUS

JOHANNESSEVANGELIET 1:5

”Och ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det.”

Aldrig är det så mörkt i Sverige som i adventstid. När vi tänder adventsljusen i väntan på jul försvinner inte mörkret, men det lyser upp och kommer med ett trotsigt hopp och en berättelse om att ljuset vinner över mörkret.

Att tro på ljusets kraft handlar också om att tro på förändring, även i de sammanhang som känns mörka. Våld, övergrepp och andra sätt att trycka ner flickor är exempel på mörka krafter, men då vi kämpar för alla människors lika värde sprider vi ljus.

JOHANNESSEVANGELIET 8:12

”Sedan talade Jesus till dem och sade: ’Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.’”

Jesus säger om sig själv att han är världens ljus. Han är här mitt ibland oss och inte bara bortom den här verkligheten. Vi kan lita på att Gud är med och för oss, här och nu.

”Den som följer mig...”: vår uppgift är att följa honom, vi kan lita på att Gud leder oss rätt.

”...skall inte vandra i mörkret”: löftet om att världen inte slutar i ondska och mörker.

Med Jesus själv som förebild får vi genom Act Svenska kyrkans arbete vara med och tända hopp för de mest utsatta i världen. I Julinsamlingen lyfter vi därför flickor och deras utsatta situation. Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Vi kämpar tillsammans för alla flickors rätt till sina egna kroppar, rätt till utbildning och makt över sin egen framtid.

MATTEUSEVANGELIET 5:14-16

”Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa sätter man den inte under sadesmättet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ett ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i Himlen.”

Jesus talar i andra texter om sig själv som världens ljus. I den här texten riktar han sig i stället till oss: ”Ni är världens ljus.”

Det är uppfodrande att vara ett ljus i världen, det är ingen liten uppgift vi har fått!

Så vad är det att vara ett ljus i världen? Ibland väljer Gud den som är liten och inte har så stort anseende i världen. Ibland kan det vara en flicka som får visa vägen i en svår och osäker tid. Hon kan få vara det ljus som lyser för människorna, som det står i evangelietexten.

Just nu är det Greta Thunberg som orädd står upp för skapelsen. Malala är ett annat exempel. Men kyrkans historia och Bibeln har många exempel på flickor och unga kvinnor som förebilder, till exempel Mirjam som med list och handlingskraft räddar sin bror Moses eller den unga flickan Lucia i Syrakusa, som vägrade att bli bortgift. Att vara ett ljus är att visa vägen framåt för andra.

I Julinsamlingen lyfts flickorna fram; flickor som oftast drabbas hårdast i utsatta miljöer och som har så lite att säga till om i sina egna liv. Det kan gälla rätten till utbildning och rätten att inte bli bortgift som barn. Ofta handlar det till och med om rätten till den egna kroppen.

FÖRSLAG PÅ PSALMER OCH SÅNGER OM LJUS

109 Det susar genom livets strid.
Den svenska psalmboken

856 Tänd ljus, ett ljus ska brinna.
Den svenska psalmboken

116 Nu tändas tusen juleljus.
Den svenska psalmboken

736 Ett litet barn av Davids hus.
Den svenska psalmboken

212 Jag tänder ett ljus.
Nya barnpsalmboken

Sång: Vi tänder ett ljus i advent av Stewe Gårdare
Sång: Tänd ett ljus av Per Harling

FÖRSLAG PÅ BÖN OM LJUS

Adventsljus, från Den svenska psalmboken,
Böner under kyrkoåret, bön nr 80 av Margareta Melin.

Ett ljus för saligprisningarnas folk, från Ur djupen ropar vi (2003), av Sveriges kristna råd.

KOLLEKTVÄDJAN FÖRSAMLINGSKOLLEKT JULINSAMLINGEN

Varje dag tvingas 30 000 flickor att gifta sig. Varje dag utsätts 10 000 flickor för könsstympning. Det här handlar om traditioner som drabbar flickor – bara för att de är flickor. Var tredje flicka i världen utsätts för våld under sitt liv.

Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Som kyrka har vi unika möjligheter att nå ut till människor i frågor som handlar om vad som anses rätt och fel. Tillsammans med kyrkor och organisationer världen över kan vi förändra skadliga traditioner.

Act Svenska kyrkans samarbetspartner i Centralamerika håller kurser för unga män, så att de kan utmana den destruktiva machokulturen. Tanzanias kristna råd anordnar hundratals utbildningar, i både kyrkor och skolor, om de negativa effekterna av könsstympning. Evangelisk -lutherska kyrkan i Jordanien och Det Heliga Landet har förändrat lagar, som tidigare gjorde att flickor giftes bort och inte fick rätt att ärva eller äga mark. I dag har kyrkan Mellanösterns mest jämställda familjelagstiftning!

Dagens kollekt går till Act Svenska kyrkans julinsamling. Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och våld mot flickor.

Tack!

Erik Lysén

CHEF ACT SVENSKA KYRKAN

SÖNDAG FÖRSTA ADVENT

DATUM: 28 NOVEMBER 2021

TEMA: ETT NÅDENS ÅR

Guatemala och Honduras i Centralamerika är några av världens mest våldsamma länder. Hundratals kvinnor mördas varje år av makar, exmakar eller pojkvänner.

Act Svenska kyrkan stödjer bland annat kurser och samtalsgrupper för att öka kunskapen om betydelsen av jämställdhet för att uppnå mer hållbara samhällen. På bilden ser vi deltagare på Centro Bartolomé de Las Casas genusprogram diskutera destruktiva könsroller och vad man kan göra för att motverka våld i familjerna.

Läs gärna mer på blogg.svenskakyrkan.se/act.

KOLLEKTVÄDJAN VID RIKSKOLLEKT PÅ FÖRSTA ADVENT

Advents- och jultiden är en tid av förväntan och gemenskap, ofta i den nära familjen. Bilden av det trygga och varma hemmet stämmer dock inte för alla. Statistiken visar att var tredje flicka eller kvinna i världen under sin livstid utsätts för våld. En stor del av våldet sker i hemmet.

I Centralamerika är det könsrelaterade våldet utbrett och kvinnor utnyttjas många gånger i männens maktspele. Varje år mördas hundratals flickor i regionen, oftast av makar, exmakar eller pojkvänner. Act Svenska kyrkans samarbetspartner i Centralamerika håller kurser för unga män, så att de kan utmana den destruktiva machokulturen.

Tillsammans kan vi stoppa skadliga traditioner som står i vägen för alla människors rätt till ett värdigt liv. För vi lever alla under samma himmel.

Tack för din kollektgåva till Act Svenska kyrkans julinsamling.

Erik Lysén

CHEF ACT SVENSKA KYRKAN

FÖRSLAG PÅ PREDIKOINGÅNG

Psalm 24

Jorden är Herrens med allt den rymmer, världen och alla som bor i den. Det är han som har lagt dess grund i havet och fäst den över de strömmande vattnen.

Vi lever alla under samma himmel, på samma jord, med samma rättigheter. I psalmen står det att "jorden är Herrens...". Gud har skapat hela vår fantastiska planet och "alla som bor i den". Vi har fått de bästa av förutsättningar till ett gott liv, ändå är vår värld full av lidande och orättvisor. Fastän vi alla är skapade till Guds avbild med samma okränkbara värde så har vi inte samma förutsättningar. Orättvisor drabbar olika grupper av människor i olika utsträckning. Några av de mest utsatta är kvinnor och flickor.

Redan innan coronakrisen visade statistiken att var tredje flicka eller kvinna i världen under sin livstid utsätts för våld. Stor del av våldet sker i hemmet. Under pandemin har många tvingats till isolering tillsammans med sina förövare. Rapporter berättar om hur restriktioner för att minska smittspridning förvärrar en redan svår situation för människor som lever i utsatthet, vilket har lett till att våldet ökat. Det finns ett tydligt samband mellan ökad fattigdom och ökat våld.

Pandemin har skapat en pressad situation för många utsatta hushåll i fattiga länder. Barn som lever under fattiga förhållanden blir extra sårbara för våld, exploatering och diskriminering på grund av brist på skyddande miljöer, i hem, skola och samhället i stort. Flickor är särskilt utsatta. Problemet med det växande våldet i nära relationer sker i skuggan av pandemin. Därför kan det beskrivas som en "skuggpandemi". Skuggpandemin påverkar människors liv och hälsa i minst lika stor utsträckning som själva viruset.

I Centralamerika är det könsrelaterade våldet utbrett och kvinnor utnyttjas många gånger i männens maktspel. Varje år mördas hundratals kvinnor i regionen, oftast av makar, exmakar eller pojkvänner. Här arbetar Act Svenska kyrkan tillsammans med partner för att få ett slut på övergreppen och för att fler, inte minst männen, ska inkluderas i arbetet för att uppnå jämställdhet. Larry Madrigal är direktor på Act Svenska kyrkans partnerorganisation Centro Bartolomé de Las Casas (CBC). Han menar att en viktig faktor för att motverka våldet är att just fokusera på män och pojkar. "De är en del av problemet och kan därför vara en del av lösningen", säger han.

Act Svenska kyrkan ser inte arbetet för flickors och kvinnors rättigheter som enbart en kvinnofråga. Kampen för att bryta traditioner och sedvänjor som drabbar flickor och kvinnor måste involvera alla i ett samhälle. För vi lever alla under samma himmel med samma rättigheter.

Uppenbarelsboken 3:20–22

Se, jag står vid dörren och bultar. Om någon hör min röst och öppnar dörren skall jag gå in till honom och äta med honom och han med mig. /.../ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!

I Uppenbarelsboken uppmanas den tilltalade församlingen i Laodikeia att tänka om och ändra kurs. Författaren menar att församlingsborna har slutat att bry sig om vad som sker runt omkring dem. Detta trots att de lever i ekonomiskt välstånd. Men även om kritiken är hård, skriver författaren att Gud inte gett upp om församlingen. Han bultar på dörren och hoppas att de ska öppna. Att de ska vakna ur sin dvala och höra "vad Anden säger till församlingarna!".

Vi nås ständigt av nya rapporter om våldsdåd och orättvisor från världens alla hörn. Vi reagerar, tycker det är otäckt eller svårt, men bläddrar sedan ofta vidare i nyhetsflödet. Snart har de otäcka bilderna försvunnit ur vårt medvetande och vi fortsätter med våra liv som om ingenting hade hänt. Det är lätt att fastna i vardagens bestyr och glömma bort att vi är del av ett större sammanhang. Då är det viktigt att någon bultar på dörren och säger åt oss att vakna, att agera.

Under coronapandemin har det blivit tydligare än någonsin att vi lever i en globaliserad värld där människors handlingar långt bort kan påverka dig och mig här i lilla Sverige. Detsamma gäller omvänt. Vi har en chans att göra stor skillnad för människor som lever under helt andra förhållanden någon annanstans på jorden. Vi har en chans att vara med och bryta skadliga traditioner!

Könsstämpning är en olaglig sedvänja som i alla tider har försatt kvinnor och flickor i en livsfarlig situation och som orsakar men för livet. I många samhällen är det en djupt rotad tradition som, liksom alla traditioner, är mycket svår att ändra på. När människors rörelsefrihet begränsas, skolor stänger och flickor och kvinnor isoleras i hem och lokalsamhällen löper de större risk att bli utsatta för könsstämpning och tvångsäktenskap. FN uppskattar att det kommer ha skett två miljoner fall av könsstämpning fram till år 2030, som hade

kunnat undvikas om det inte vore för corona-pandemin och dess följder. Bara under 2021 riskerar över fyra miljoner flickor att drabbas. Det innebär fler än 10 000 flickor om dagen.

Act Svenska kyrkan stödjer olika insatser i flera länder för att få ett stopp på övergreppen. Ett gott exempel är hur det kristna rådet och den lutherska kyrkan i Tanzania har engagerat sig helhjärtat i arbetet mot könsstympning. Att med hjälp av lokala kontakter sprida kunskap och påverka på alla nivåer i samhället, har varit nyckeln. Dessa personer har vågat ta de svåra samtalen. De har vågat "stå vid dörren och bulta". Därigenom har de också brutit tystnaden och vågat fatta modiga beslut som bidrar till en effektiv och långsiktig förändring för många.

Genom att öppna dörren när någon bultar kan vi få nya perspektiv och nytt hopp. Genom att bulta på någons dörr kan vi göra stor skillnad. Och genom att vara en del av Act Svenska kyrkans arbete är vi alla del av en världsvid kristen gemenskap som arbetar för alla människors rätt till ett värdigt liv.

FÖRSLAG PÅ PSALMER

96 Öppna mig för din kärlek
Den svenska psalmboken

103 Bereden väg för Herren
Den svenska psalmboken

105 Hosanna, Davids son
Den svenska psalmboken

421 När vintermörkret kring oss står
Den svenska psalmboken

FÖRSLAG PÅ BÖN

av Mona Keränen

*Gud, i dag tänder vi det första ljuset i en tid av förväntan
och glädje över att du kommer till oss.*

*Gud, låt ditt ljus lysa bland oss och sprida värme och
glädje i våra hem och i varje hjärta.*

*Gud, välsigna vår väntan. Låt oss få vara lågor som sprider
ditt ljus till alla dem som behöver det.*

Gud, vi tackar dig för att du kommer oss nära.

I Jesu namn.

Amen.

FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT

DATUM: 19 DECEMBER 2021

TEMA: HERRENS MODER

FOTO: JOSEFIN CASTERYD/IKON

Act Svenska kyrkan stödjer pågående projekt med mentormammor i Sydafrika, Eswatini, Etiopien och Egypten. Mentor-mammorna är mammor som själva lever i fattiga områden och som fått utbildning i att utföra hälsovård och samtalsstöd. De arbetar med att söka upp familjer för att utbilda kring frågor om hygien, nutrition, vaccination, familjeplanering och rätten till sin egen kropp. På bilden ser vi mentormamma Nelsiwe Mamba som besöker unga Bhekiwe Dube och hennes nyfödda son.

Läs gärna mer på blogg.svenskakyrkan.se/act.

KOLLEKTVÄDJAN VID RIKSKOLLEKT PÅ FJÄRDE ADVENT

Vi lever alla under samma himmel, men verkligheten ser olika ut.

En av coronapandemins effekter är att fler flickor tas ur skolan och gifts bort, som ett sätt för familjer i fattigdom att klara försörjningen. Flickor blir gravida och tvingas föda barn fastän de själva är barn. Ibland innebär förlossningen livshotande skador för mamman.

Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med lokala krafter i bland annat Tanzania för att förhindra barnäktenskap. Kyrkor och religiösa ledare har en nyckelroll för att förhindra att flickor gifts bort. Kyrkan har makt och inflytande över ett samhälles normer och sedvänjor. När kyrkor tar ställning för flickors och kvinnors rättigheter, sker en förändring.

I dag tar vi upp kollekt till Act Svenska kyrkans julinsamling. Våra böner och gåvor är med varje flicka som kämpar för rätten till sitt liv och sin kropp.

Tack!

Erik Lysén

CHEF ACT SVENSKA KYRKAN

FÖRSLAG PÅ PREDIKOINGÅNG

Luk 1:30 –35

Ängeln sade till Maria: "Var inte rädd, Maria, du har funnit nåd hos Gud. Du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus. Han skall bli stor och kallas den Högstes son. Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron, och han skall härska över Jakobs hus för evigt, och hans välde skall aldrig ta slut." Maria sade till ängeln: "Hur skall detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man." Men ängeln svarade henne: "Helig ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall barnet kallas heligt och Guds son.

Det är stort att bli tagen i anspråk. Att få vara del av någonting som är större än en själv.

Att bli förälder är kanske en av de största och viktigaste uppgifter man kan få. För kvinnans del tas dessutom hennes kropp i anspråk.

Den unga Maria får i bibeltexten veta att hon ska bli gravid och föda en son. Det var ett budskap som först både skrämde och förbryllade henne; hur skulle det egentligen gå till? Men vi läser också att hon sedan säger ja till uppdraget och jublar över de stora händelser som hon får vara en del av.

Maria sa ja till sin graviditet. I världen finns många flickor och unga kvinnor som inte blir tillfrågade. Traditionen att gifta bort sina döttrar i tidig ålder är djupt rotad. 30 000 flickor gifts bort varje dag! De gifter sig medan de ännu är barn och blir gravida utan att ha valt det själva. En av coronapandemins effekter är att fler flickor tas ur skolan och gifts bort, som ett sätt för familjer i fattigdom att klara försörjningen. En bortgift flicka är en mun mindre att mätta. Vad flickan vill är underordnat.

Act Svenska kyrkan jobbar tillsammans med partner runt om i världen mot barnäktenskap och för alla flickors rätt att gå i skola. Varje flicka har rätt till sitt liv och sin egen kropp. Hennes vilja och rättigheter ska respekteras. Och varje kvinna ska, precis som Maria, ha rätt att själv säga ja till att bli mor.

FÖRSLAG PÅ PSALMER

89 Se, jag vill bära ditt budskap Herre
Den svenska psalmboken

164 På tröskeln till Marias hem
Den svenska psalmboken

480 Var hälsad, Herrens moder
Den svenska psalmboken

481 Alla källor springer fram i glädje
Den svenska psalmboken

736 Ett litet barn av Davids hus
Den svenska psalmboken

FÖRSLAG PÅ BÖN

Dagens bön (kollektbön 2 i psalmboken).

Livets Gud,

*Tillsammans med Maria väntar vi
på barnet som skall födas.*

Vi prisar dig som låter stora ting ske.

*Hjälp oss att som Maria vila i tillit,
tro på dina löften och övervinna all rädsla*

I Jesu namn.

Amen

ANNANDAG JUL

DATUM: 26 DECEMBER 2021

TEMA: MARTYRERNA

Könsstympling är förbjudet enligt lag i Tanzania, ändå stympas fortfarande runt 70 procent av flickorna i vissa områden. Miljontals flickor och kvinnor i Tanzania har omskurits i syfte att göra dem till attraktiva på äktenskapsmarknaden. Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med Tanzanias kristna råd (CCT) för att i grunden ändra skadliga normer och föreställningar och stoppa kvinnlig könsstympling. På bilden ser vi Monifa, som genom kristna rådets skolklubb får utbildning om sina rättigheter. "Även om det inte gjorde ont att bli skuren, skulle jag vara emot det eftersom jag inte ser något bra med det. Om det fanns fördelar, kunde vi kanske överväga det, men det finns inga. Inget av värde. Det finns inget", avslutar Monifa.

Läs gärna mer på blogg.svenskakyrkan.se/act.

KOLLEKTVÄDJAN VID RIKSKOLLEKT PÅ ANNANDAG JUL

Det finns många traditioner som är positiva och ger en fin och viktig inramning till våra liv, inte minst traditioner som vi förknippar med julen. Samtidigt vet vi också att traditioner kan ha en baksida. Det finns traditioner, sedvänjor och lagar, som fråntar flickor och kvinnor rätten att göra egna val i livet. Vissa traditioner innebär tvång, våld och övergrepp.

Act Svenska kyrkans partner i världen utmanar orättvisa sedvänjor, traditioner och lagar. Exempelvis har Evangelisk-lutherska kyrkan i Jordanien och Det Heliga Landet lyckats förändra lagar som tidigare gjorde att flickor giftes bort och inte fick rätt att ära eller äga mark och egendom. I dag har kyrkan Mellanösterns mest jämställda familjelagstiftning!

Tillsammans kämpar vi för att kvinnor och flickor ska kunna ha ett fritt och värdigt liv, med respekt för deras rättigheter. Detta livsavgörande arbete får vi bidra till i årets julinsamling.

Tack för att du är med!

Erik Lysén

CHEF ACT SVENSKA KYRKAN

Förslag på predikoingång

Epistel: Apostlagärningarna 7:55–8:8

Evangelium: Lukasevangeliet 12:49–53

I dagens texter kan vi läsa om att splittring uppstår i samhället, mellan familjemedlemmar och släktingar, grannar och andra, på grund av olika syn på traditioner, lagar och sedvänjor.

I episteltexten möter vi Stefanos som stod i tjänst för de fattiga och behövande i Jerusalem. Han var en ödmjuk och vis man som berättade om vad han hade sett och hört. Det som Stefanos talade om uppfattades av åhörarna som ett ifrågasättande av traditionen och sedvänjorna. Det kunde de inte ta till sig. Viljan att bevara det gamla och välkända, var starkare än viljan att verkligen lyssna, försöka förstå och ändra på något. Motreaktionen kom därför direkt och blev brutalt aggressiv, först verbal och sedan fysisk. Innan Stefanos dog bad han för dem som stenade honom.

Berättelsen säger oss att oavsett vad vi får höra och blir provocerade av, kan rätt väg framåt aldrig vara att ta till våld och att döda någon, varken bildligt eller bokstavligt. Den säger också att det kan vara svårt att prata om de traditioner, seder och bruk som har funnits länge och som faktiskt förminskar och direkt skadar människor. Berättelsen betonar att det är viktigt att stå upp för människors värde och rätt. Det kan vara svårt, men liksom Stefanos kan vi få kraft och mod att göra det.

Julinsamlingen handlar om att bryta skadliga traditioner. Det kan handla om att gå emot uppfattningen om att flickor står för hela familjens och släktens heder, att de är mindre värda, att de kan giftas bort tidigt, att de kan könsstympas och att det är okej att bruka våld mot dem. Här finns tyvärr gott om martyrer: flickor och kvinnor som betalar med sina kroppar och sina liv, liksom andra modiga som står upp för dem och som bryter med skadliga seder och bruk. Alla människors lika värde och rätt till ett värdigt liv borde vara en självklarhet.

I Lukasevangeliet säger Jesus att han har kommit för att tända en eld på jorden som kommer att skapa splittring. Jesus önskar inte splittring, men han räknar med att det blir en konsekvens av den eld han tänder. För om vi verkligen lyssnar på honom, så kan vi behöva ändra inställning och ge avkall på en skadlig tradition. Där det verkligen brinner till, finns också kraften och modet att göra något åt det.

Ur Den svenska psalmboken, Psalm 794 vers 4:

”Vi är inte här förgäves. Trägen vinner levnadslust.
Jesus vandrar mitt ibland oss, ger oss mod och ger oss tröst.”

FÖRSLAG PÅ PSALMER

788 För livets skull

Den svenska psalmboken

790 Ge kyrkan kraft att höras

Den svenska psalmboken

794 Vi är inte här förgäves

Den svenska psalmboken

FÖRSLAG PÅ BÖN

Kollektbön, Den svenska psalmboken annandag jul

Helige Gud,

Vi tackar dig för dem som i Jesu efterföljd

vittnar om trons sanning och hjärtats frihet.

*Du som ger människor kraft att försvara kärlek och rätt,
ge oss mod och vilja att följa dig.*

I Jesu namn.

Amen

TRETTONDE DAG JUL

DATUM: 6 JANUARI 2022

TEMA: GUDS HÄRLIGHET I KRISTUS

Över 70 miljoner människor befinner sig på flykt i världen. Många tvingas till ett liv i flyktingläger, där de lever instängda under lång tid. Den desperata tillvaron skapar ofta missnöje, oro och konflikter. Act Svenska kyrkan stödjer fritidsaktiviteter för tjejer och killar i flyktingläger. Organiserad fritid förenar flyktingar från olika länder, religioner och kulturer. Under aktiviteterna lär sig ungdomarna om regler, normer och respekt. En aktiv fritid för flickor leder till ett mer jämställt samhälle, där alla människor kan delta i aktiviteter och beslut.

På bilden ser vi fotbollsscoachen Bella Nkurunziza i flyktinglägret Kakuma i norra Kenya, som besöker fotbollsspelaren Yomjima Konyi, 20 år, och hennes dotter Amina, 15 månader.

Läs gärna mer på svenskakyrkan.se/act/livsviktig-fotboll.

KOLLEKTVÄDJAN VID RIKSKOLLEKT PÅ TRETTONDEDAG JUL

Vi lever alla under samma himmel. Men världen är fortfarande orättvis. Vår mission är att arbeta för människors andliga och sociala välbefinnande.

Det finns skadliga traditioner som tvångsäktenskap, könsstympning eller andra sätt att begränsa flickors liv. Dessa traditioner måste brytas! Precis som den lysande stjärnan ledde de vise männen till barnet i krubban, behöver vi lyssna till vägvisare i vår tid.

Act Svenska kyrkan stödjer partner som jobbar med bibeltolkning och utbildning för att förhindra skadliga traditioner. I exempelvis Tanzania och Etiopien anordnar kyrkorna teologisk reflektion och utbildning om de negativa effekterna av könsstympning och barnäktenskap. Tillsammans skapar de förändring inom sitt samhälle.

Ditt bidrag är viktigt. Genom din kollektgåva är du med i kampen för varje människas rätt till ett värdigt liv.

Tack!

Erik Lysén

CHEF ACT SVENSKA KYRKAN

FÖRSLAG PÅ PREDIKOINGÅNG

Matteusevangeliet 2:1–12

"Men i en dröm från Gud blev de varnade för att återvända till Herodes, och därför tog de en annan väg tillbaka till sitt land."

Att ha drömmar är en del av varje människas liv. Vad drömmar vi om? Vilken är vår önskan för våra egna liv och för våra nära och käras liv? Ibland kan det vara svårt att ha drömmar när verkligheten ser dystert ut. Den globala pandemin är inte enbart en hälsopandemi, utan även en pandemi som leder till ökat våld i hemmet. Skolan som en trygg plats försvann för många då samhällen stängdes ned. När de åter öppnades var det många flickor som inte kom tillbaka. När inkomsterna försvinner och barnen går hungriga, blir många flickor bortgifta i tidig ålder. Andra är tvungna att stanna hemma för hemmasysslor eller tvingas till prostitution.

Texten från Matteusevangeliet handlar om några visa män som behöver tänka om. De var dåtidens vetenskapsmän, de var stjärntydare, som motsvarar nutidens astronomer, matematiker eller fysiker. För dem ska en kung födas i ett slott. Därför söker de den nyfödda kungen hos Herodes.

Men verkligheten såg annorlunda ut än vad de kunde föreställa sig. De behövde tänka om. Verkligheten ser sällan ut som vi har tänkt oss. Det behövs nya strategier, nya sätt att se på tillvaron, nya lösningar för att kämpa emot orättvisor. Att män och kvinnor, flickor och pojkar har samma rättigheter är inte självklart i vår värld. Därför behöver vi tänka om och jobba för strukturer och traditioner som gagnar både flickor och pojkar. Vi lever alla under samma himmel. Då som nu behöver vi våga följa våra drömmar om en rättvis värld.

Psaltaren: Psalm 72:10–15

Han befriar dem från våld och förtryck, deras liv är dyrbart i hans ögon.

Varje flickas liv är dyrbart. Gud befriar från våld och förtryck och från skadliga traditioner. Det är vårt hopp och vår tro.

FÖRSLAG PÅ PSALMER

838 Det folk som vandrar i mörkret
Psalmer från 90-talet

873 Du har öppnat vägen
Psalmer från 90-talet

161 En dag ska alla barnen
Barnpsalmboken med sånger och visor

163 För fred och frihet tänd ett ljus
Barnpsalmboken med sånger och visor

128 Vid Betlehem en vinternatt
Den svenska psalmboken

134 Gläns övers sjö och strand
Den svenska psalmboken

FÖRSLAG PÅ BÖN

Bön för skolan. Bön 127 (s 103)
Hjärtats samtal, en liten bönbok

Bön för fred. Bön 134 (s 106)
Hjärtats samtal, en liten bönbok

Förbön för en värld i nöd.
Bön 64 i Den svenska psalmboken

Helga vår kunskap. Bön 122
Den svenska psalmboken

Luciadagen. Bön 110
Den svenska psalmboken